

แผนที่ภาษีในฐานะเครื่องมือการบริหารจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง¹

Tax Map as Tool for Local Tax Administration: A Case Study of Bangbuathong Subdistrict Administration

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์² พิชิต รัชตพิบูลภพ³ และ วีรจ ธนวิภาพันธุ์⁴

Direk Patmasiriwat, Pichit Ratchatapibhunphob and Wirut Tanawipapan

วันรับบทความ 2 มกราคม 2565

วันตอบรับบทความ 2 มกราคม 2565

บทคัดย่อ

บทความนี้กล่าวว่าแผนที่ภาษีท้องถิ่นเป็นข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์ แต่เท่าที่ผ่านมา ยังนำไปใช้น้อย โดยส่วนใหญ่จะใช้เป็นการภายในเทศบาลต่างๆ บทความนี้นำแผนที่ภาษีของ อบต. บางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีมาเป็นกรณีศึกษา ซึ่งเป็นพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานคร และเดินทางสะดวกด้วยรถไฟฟ้าสายสีม่วง บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ประการแรก เพื่อเปรียบเทียบการวิเคราะห์ภาษีของหมู่บ้าน (14 หมู่) และแสดงให้เห็นตัวแปรของสัดส่วนการเสียภาษีตามกฎหมาย ซึ่งควรเป็นค่าพารามิเตอร์ที่น่าสนใจของผู้บริหารเทศบาล ประการที่สอง เพื่อเสนอให้มีการหาหรือแนวทางการขยายผลการวิจัยในประเด็นนี้ให้แพร่หลาย ครอบคลุมพื้นที่เมืองอื่นๆ หรือเปรียบเทียบการเก็บภาษีระหว่างเทศบาลและ อบต. หากดำเนินการแพร่หลายคงจะได้ค่าพารามิเตอร์ใหม่ๆ ที่สะท้อนการบริหารจัดการ นำมาวัดระดับของ

¹ รายงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเศรษฐกิจจังหวัดและความเหลื่อมล้ำ สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โครงการเมธีวิจัยอาวุโส รหัสโครงการ RTA6180005 ผู้เขียนขอแสดงความขอบคุณหน่วยงานและผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

² ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, ดร., ศาสตราจารย์, คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. Direk Patmasiriwat, PhD., Professor, School of Development Economics, National Institute of Development Administration

³ พิชิต รัชตพิบูลภพ, ดร., ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. Pichit Ratchatapibhunphob, PhD., Assistant Professor, Faculty of Liberal Arts, Rajapruk University.

⁴ วีรจ ธนวิภาพันธุ์, นักวิชาการอิสระ. Wirut Tanawipapan, Independent Scholar.

ประสิทธิภาพของการเก็บภาษี ซึ่งในท้ายที่สุดจะเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นในประเทศไทย อนึ่ง ข้อมูลชุดเดียวกันนี้อาจนำไปวิเคราะห์เปลี่ยนแปลงในการใช้ประโยชน์ของที่ดินโดยเฉพาะในพื้นที่กึ่งเมืองหรือพื้นที่ที่กำลังการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นเมืองอย่างรวดเร็ว

คำสำคัญ : แผนที่ภาษี, ฐานภาษี, อัตราภาษีที่จัดเก็บจําแนกตามเขต, ภาษีโรงเรือนและที่ดิน, ภาษีบำรุงท้องที่, ภาษีป้าย, อบต. บางบัวทอง

Abstract

This paper demonstrates the use of local tax maps, which contain highly useful information for analytical purpose-- yet, up to the present, they are underutilized—largely for internal use within municipalities. Specifically, the tax map of Bangbuathong Subdistrict Administration which is a semi-urban / rural town, situated not too far from Bangkok Metropolitan, and easily commutable through the purple electric train line, is adopted for case study. Two modest objectives of this paper are: First, to perform comparative tax analysis by villages (14 units) and to display variations in tax compliance ratio which should be the parameter of interested by municipal administrators. Second, to offer note and discussion to expand similar researches in the future to cover other cities or to compare tax collection performance between municipalities and subdistrict administrative organizations. It may be expected that, through research, new parameters would emerge and be widely adopted as managerial gauge to measure degree of tax collection efficiency which ultimately raise local tax efficiency in Thailand; another area of research may be on topic of changes in land use especially in semi urban and area with rapidly change toward urbanization.

Keyword: Tax map, Tax base, Tax compliance rates by zone or village, Land and building tax, Land development tax, Bangbuathong Subdistrict Administration

คำนำ

องค์กรปกครองท้องถิ่นไทยทั่วประเทศได้พัฒนาข้อมูลแผนที่ภาษี (tax map) มาเป็นเวลาเกือบสองทศวรรษ เพื่อเป็นเครื่องมือการบริหารจัดการเก็บภาษี 3 ประเภท คือภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีป้าย⁵ แต่การนำฐานข้อมูลมาวิเคราะห์ยังมีน้อยมาก ทั้งที่เป็นฐานข้อมูลที่หลายประการ กล่าวคือ ก) เป็นข้อมูลขนาดใหญ่บันทึกทุกแปลงที่ดินและโรงเรือน ข) แผนที่ภาษีแสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของแปลงที่ดิน (land use information) ของทุกแปลง นอกจากเหนือจากตำแหน่งที่ตั้ง ขนาดแปลงที่ดิน มูลค่าที่ดินตามราคาประเมิน และรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บ ค) ตามกฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างกำหนดหลักการให้ เทศบาลและ อบต. เจ้าของพื้นที่ต้องดำเนินการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยเพราะการใช้ประโยชน์ที่ดินอาจเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ที่ดิน หรือก่อนเคยเป็นที่ดินว่างเปล่าแต่ปัจจุบันกลายเป็นโรงเรือนร้านค้าเพื่อใช้สอยทางเศรษฐกิจ เป็นต้น ง) แผนที่ภาษีมิได้เผยแพร่โดยทั่วไป แต่ถ้าหากในอนาคตมีหนทางเชื่อมโยงข้อมูลของ อบต. หลายแห่งเข้าด้วยกัน (โดยมิได้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล) จะกลายเป็นฐานข้อมูลที่มีประโยชน์ทางวิชาการอย่างมาก นอกเหนือจากด้านการคลังท้องถิ่น ยังให้ข้อมูลเชิงกายภาพที่ศาสตร์หลายสาขามาร่วมกันทำวิจัยเชิงบูรณาการ เช่น การกำหนดผังและพัฒนาเมืองระบบคมนาคมขนส่งรวมทั้งการออกแบบเมืองน่าอยู่

สาเหตุที่ข้อมูลชุดนี้ถูกมาใช้ประโยชน์น้อย อาจเป็นเพราะไม่ได้เปิดเผยโดยทั่วไป เทศบาลและ อบต. ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ใช้แผนที่ภาษีเพื่อการประเมินผลจัดเก็บภาษีเพื่อความครบถ้วนเท่านั้น ยังมิได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อขยายองค์ความรู้ทางวิชาการในหัวข้อต่อไปนี้ ก) วิเคราะห์ความสามารถการจัดเก็บรายได้ระหว่างเทศบาล หรือ อบต. เปรียบเทียบข้ามหน่วยงาน ข) วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของการใช้ประโยชน์ที่ดินในเมือง (city land use change) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลายเมืองที่มีอัตราการเจริญเติบโตรวดเร็ว ค) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเมืองศูนย์กลาง-เมืองบริวาร (center-periphery relation) เช่น กรุงเทพมหานครกับปริมณฑล เพราะการย้ายถิ่นฐานของผู้คนและสถานประกอบการร้านค้า เนื่องจากการขนส่งรูปแบบใหม่ (รถไฟฟ้า) ไม่จำเป็นต้องอาศัยในใจกลางเมือง การมีบ้านอยู่อาศัยนอกเมืองแต่สามารถเชื่อมโยงกับศูนย์กลางได้ ทำให้ความต้องการที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยในปริมณฑลกรุงเทพเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ผู้วิจัยเลือก อบต. บางบัวทอง เป็นกรณีศึกษาและขอแสดงความขอบคุณหน่วยงาน ที่ให้เข้าถึงข้อมูลโดยมิได้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

⁵ ภาษีป้ายจัดเก็บตามขนาดป้ายประกาศในที่สาธารณะ ส่วนใหญ่คือป้ายระบุชื่อสถานประกอบการและร้านค้า เป็นกิจกรรมเชิงพาณิชย์ อาจจะไม่เกี่ยวกับการถือครองที่ดินโดยตรงแต่เกี่ยวข้องในทางอ้อมเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรือน ในทางปฏิบัติการเปิดเผย รหัสเจ้าของที่ดิน ไม่น่าจะหมายถึงการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

อบต. บางบัวทอง เป็นหน่วยงานท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่มีจำนวนประชากรมากกว่า 5 หมื่นคน เป็น 1 ใน 28 อบต. ของจังหวัดนนทบุรี สภาพภูมิศาสตร์กึ่งชนบทกึ่งเมืองที่มีอัตราการการเปลี่ยนแปลงสูง เนื่องจากมีหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นใหม่ อาณาเขตความรับผิดชอบ 29.68 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากร. 52,697 คน บ้านเรือนและอาคาร 29,060 หลังคา (องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง, 2560) บทความนี้กำหนดเป้าประสงค์ 2 ประการ ประการแรก เพื่อเข้าใจสถานการณ์การจัดเก็บภาษีของ อบต. บางบัวทอง โดยนำข้อมูลที่บรรจุในแผนที่ภาษีเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างหมู่บ้าน (14 หมู่บ้าน) คำนวณอัตราการเสียภาษีท้องถิ่น (local tax compliance) ประการที่สอง เสนอการอภิปรายในประเด็นต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางการขยายองค์ความรู้การจัดภาษีท้องถิ่นไทย เท้าที่สังเกตแผนที่ภาษีถูกใช้ประโยชน์จำกัด ทั้งๆ ที่บรรจุข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณประโยชน์อย่างมาก โดยเสนอแนะให้มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้ามหน่วยงาน การสืบค้นหน่วยงานท้องถิ่นชั้นแนวหน้าที่มีการปฏิบัติดีด้านจัดเก็บภาษี (best practice in tax administration) เพื่อให้การยกย่องเชิดชูหรือเป็นตัวแบบให้หน่วยงานอื่นเรียนรู้

กรอบการวิจัย นิยามศัพท์ และข้อสันนิษฐานการวิจัย

ในการบริหารการเงินการคลังและงบประมาณ หน่วยงานท้องถิ่นและราชการถูกกำหนดโดยอิงระเบียบและกฎหมายให้จัดทำบัญชีมาตรฐาน ประกอบด้วยบัญชีรายได้-รายจ่าย (รายงานทางการเงิน) บัญชีงบดุลแสดงทรัพย์สินหนี้สินและทุน (รายงานทางการเงิน) บันทึกข้อมูลรายได้-รายจ่าย-ทรัพย์สิน-เงินสะสม ฯลฯ เพื่อการตรวจสอบ รายได้ของท้องถิ่นจัดเก็บเองเป็นรายการหนึ่งที่สำคัญ จำแนกออกเป็น 5 หมวด จึงนิยมเรียกว่า “รายได้ห้าหมวด” หมายถึง รายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียมค่าใบอนุญาตและค่าปรับ รายได้จากทรัพย์สิน รายได้จากวิสาหกิจท้องถิ่น และรายได้เบ็ดเตล็ด เทศบาล และ อบต. มีโครงสร้างการจัดเก็บภาษีคล้ายคลึงกัน คือ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีป้าย – แต่ความสามารถอาจจะแตกต่างกันมาก เช่น พื้นที่เมืองพื้นที่ชนบท การออกแบบภาษีที่ให้ท้องถิ่นจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ อิงหลักวิชาการกล่าวคือ หลักผลประโยชน์ (benefit principle) หมายถึง ประชากร บ้านเรือน ร้านค้า ฯลฯ ได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะของท้องถิ่น ร้านค้าและบ้านเรือนได้รับการคุ้มครองทรัพย์สิน ได้รับบริการสาธารณะในชีวิตประจำวันคือ ไฟฟ้าส่องสว่าง ความสะอาด ถนนหนทาง ทางระบายน้ำ สวนสาธารณะ ห้องสมุดประชาชน ฯลฯ และหลักความสามารถของการเสียภาษี (ability to pay principle) หมายถึง ผู้ถือครองทรัพย์สินหรือรายได้สูง แสดงว่ามีความสามารถในการเสียภาษีสูงกว่ากลุ่มรายได้ปานกลางหรือรายได้น้อย หลักการนี้ส่งเสริมให้ภาษีทำหน้าที่กระจายรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ

มีคำศัพท์หลายคำที่จำเป็นในการวิเคราะห์ กล่าวคือ ฐานภาษีท้องถิ่น (local tax base) หมายถึง ทรัพย์สินหรือรายได้ที่นำมาใช้ในการคำนวณหรือประเมินภาษี ในบริบทของเทศบาล และ อบต. ฐานภาษี

ประกอบด้วย ก) ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ข) ภาษีบำรุงท้องที่ และ ค) ภาษีป้าย โดยคำนวณค่ารายปีของโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง อีกนัยหนึ่งรายได้เชิงพาณิชย์ที่เกิดจากทรัพย์สิน (rental income from property)⁶ รวมถึงที่ดินที่ใช้ประโยชน์ร่วมกับโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง เช่น พื้นที่จอดรถ พื้นที่สนาม ข) ราคาปานกลางของแปลงที่ดิน (ภาษีบำรุงท้องที่ ซึ่งหมายถึงพื้นที่เปล่า ปราศจากโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง) ค) กรณีภาษีป้าย ฐานภาษีกำหนดจากขนาดและประเภทของข้อความในป้าย

อัตราภาษี (tax rate) หมายถึงอัตราที่ใช้ในการคำนวณภาษีแต่ละประเภท ซึ่งอาจจะเป็นอัตราเดียวหรือหลายอัตรา สำหรับภาษีโรงเรือนและที่ดินกฎหมายกำหนดให้เป็นอัตราเดียวทั่วประเทศ (flat rate / uniform tax rate) ร้อยละ 12.5 ของค่ารายปีของทรัพย์สิน⁷ ในกรณีภาษีบำรุงท้องที่ที่กำหนดให้มีหลายอัตรา (multiple tax rates)⁸ สำหรับภาษีป้ายนั้นมีระเบียบกำหนดตามขนาด-อักษรที่ใช้โฆษณา (ภาษาไทย ภาษาต่างชาติ) ซึ่งระบุในกฎกระทรวงฉบับที่ 5 พ.ศ.2535 การกำหนดอัตราภาษีเดียวทั่วทั้งประเทศ—อาจจะเป็นประเด็นพิจารณาในอนาคต โดยที่ผู้วิจัยเห็นว่า การกำหนดอัตราตายตัว (uniform tax rate) อาจจะไม่เหมาะสม เนื่องจากท้องถิ่นไทยจำนวนหลายพันองค์กรตั้งบนพื้นฐานทางเศรษฐกิจไม่เท่ากัน ภาษีเป็นส่วนหนึ่งของ “กลไกราคา” (price mechanism) ที่สามารถปรับได้ เช่น อาจเป็นการสมควรที่ให้ เทศบาล / อบต. ในจังหวัดยากจนกำหนดอัตราภาษีต่ำ ในเขตที่ฐานะเศรษฐกิจดีกว่าอัตราภาษีอาจจะเพิ่มขึ้น (ตามเศรษฐกิจของผู้เสียภาษี) นอกจากนี้เป็นมาตรการจูงใจให้โรงงานร้านค้ามาลงทุนในพื้นที่ชนบทห่างไกล เพื่อลดการกระจุกตัวในเมืองใหญ่ เหตุผลทำนองเดียวกันนี้ นำมาใช้ในการให้สิทธิประโยชน์ภาษีของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

การบริหารภาษี (tax administration) หมายถึง วิธีการที่รัฐหรือรัฐบาลท้องถิ่นใช้ในการบริหารจัดการเก็บรายได้ จูงใจให้ร้านค้า/ประชาชนร่วมมือเสียภาษีหรือค่าธรรมเนียม เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารอาจนำมาประยุกต์ใช้ อาทิเช่น การประชาสัมพันธ์ การให้ความสะดวกแก่ผู้เสียภาษี วิธีการชำระภาษีแบบใหม่ออนไลน์และลดการเดินทางหรือการกรอกข้อมูล การให้รางวัลหรือยกย่องผู้ที่ชำระภาษี/ค่าธรรมเนียมล่วงหน้า แผนที่ภาษีเป็นเครื่องมือในการกำกับติดตาม (tax monitoring) ที่มีประโยชน์ยิ่ง ซึ่งฝ่ายบริหารและสภาท้องถิ่นสามารถนำมาใช้ในการติดตามวิเคราะห์สถานการณ์ ให้เฉพาะให้ข้อมูลว่าจัดเก็บภาษีได้ตามเป้าหมายขององค์กรหรือไม่ แต่ความจริง

⁶ ตาม พรบ. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. ได้รับการวิพากษ์ว่ามีจุดอ่อน เนื่องการครอบครองทรัพย์สินแม้ว่าราคาสูง (เช่น คฤหาสน์) แต่ถ้าอยู่อาศัยเอง ได้รับการยกเว้นเนื่องจากไม่ได้สร้างรายได้เชิงพาณิชย์ จึงไม่สอดคล้องกับหลักความสามารถการเสียภาษี (ability to pay principle)

⁷ การกำหนดอัตราภาษีเดียว (single tax rate) เป็นจุดอ่อนที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ โดยหลักอุดมคติ อัตราภาษีสมควรแตกต่างกันได้ตามสภาพแวดล้อมและเศรษฐกิจของแต่ละเมือง เช่น ในพื้นที่ด้อยความเจริญอัตราภาษีต่ำกว่าพื้นที่เจริญแล้ว

⁸ ตามมาตรา 7 กรณีภาษีบำรุงท้องที่

เป็นความรู้ทั่วไปที่น่าจะเปิดเผย หรือนำมาเป็นบทเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เด็กนักเรียนเข้าใจบริบทของเมือง/ชุมชน รู้ว่าเมืองประกอบด้วยหมู่บ้านหรือโซนที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร (เช่น ทฤษฎี center-periphery)

ในโอกาสนี้ขอนำข้อมูลพื้นฐานและสถิติการเงินการคลังของ อบต. บางบัวทอง เพื่อเข้าใจบริบทของเมืองค่าสถิติในที่นี้หมายถึงปี 2559 (หมายเหตุ ข้อมูลในแผนที่ภาษีหมายถึงปี 2560 โดยทั่วไปการจัดเก็บภาษีในปีปัจจุบันอิงกับข้อมูลเศรษฐกิจย้อนหลังหนึ่งปี)

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของ อบต. บางบัวทอง จ.นนทบุรี

พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	29.68
ประชากร (คน)	50057
รายได้จัดเก็บเอง (ล้านบาท)	24.75
รายได้จากภาษีแบ่ง (ล้านบาท)	163.98
เงินอุดหนุน (ล้านบาท)	74.26
รายได้รวม (ล้านบาท)	262.99
รายจ่ายงบกลาง (ล้านบาท)	4.39534
รายจ่ายบุคลากร (ล้านบาท)	44.2142
รายจ่ายดำเนินงาน (ล้านบาท)	52.9082
รายจ่ายการลงทุน (ล้านบาท)	90.1425
รายจ่ายอุดหนุน (ล้านบาท)	3.93745
รายจ่ายอื่น (ล้านบาท)	0.00425
รายจ่ายรวม (ล้านบาท)	195.6019

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ดังกล่าวข้างต้นว่า อบต. บางบัวทองเป็น อบต. ขนาดใหญ่ เป็น 1 ใน 28 แห่งขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี เพื่อเข้าใจฐานะทางการคลัง พร้อมกับแสดงสถิติเปรียบเทียบ อบต. 28 แห่งของจังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 2 ข้อมูลสถิติเปรียบเทียบ 28 อบต. ของจังหวัดนนทบุรี

อปท.	อำเภอ	พื้นที่	ประชากร	รายได้จัดเก็บเอง	ภาษีแบ่ง	เงินอุดหนุน	รายได้รวม
อบต.บางรักใหญ่	บางบัวทอง	5.81	5308	2.73	30.26	11.31	44.31
อบต.คลองขวาง	ไทรน้อย	23.7	5447	12.91	26.55	15.55	55
อบต.ไทรน้อย	ไทรน้อย	21.68	20782	13.75	99.79	36.74	150.29
อบต.บางรักพัฒนา	บางบัวทอง	10	46122	35.19	153.44	67.47	256.1
อบต.หนองเพรางาย	ไทรน้อย	27.39	7331	6.6	37.24	16.23	60.08
อบต.ขุนศรี	ไทรน้อย	22	4997	3.08	27.74	21.03	51.86
อบต.บางขุนกอง	บางกรวย	6.03	9981	13.59	60.58	18	92.17
อบต.บางรักน้อย	เมืองนนทบุรี	6.8	20534	11.66	83.04	25.9	120.6
อบต.บางกร่าง	เมืองนนทบุรี	7.2	20955	13.87	84.35	37.68	135.9
อบต.ทวีวัฒนา	ไทรน้อย	42.51	7883	3.45	29.84	34.41	67.69
อบต.เกาะเกร็ด	ปากเกร็ด	4.12	5727	1.57	21.13	16.23	38.93
อบต.ละหาร	บางบัวทอง	22	21446	53.12	86.09	40.67	179.87
อบต.บ้านใหม่	บางใหญ่	31	7522	2.07	41.6	18.92	62.6
อบต.ลำโพ	บางบัวทอง	12.03	8795	12.75	46.44	15.84	75.03
อบต.อ้อมเกร็ด	ปากเกร็ด	3.45	3378	7.15	27.52	6.25	40.91
อบต.บางบัวทอง	บางบัวทอง	29.68	50057	24.75	163.98	74.26	262.99
อบต.ท่าอิฐ	ปากเกร็ด	5.76	17219	5.33	55.53	24.38	85.23
อบต.ราษฎร์นิยม	ไทรน้อย	32.14	6887	8.88	38.68	29.16	76.71
อบต.ไทรใหญ่	ไทรน้อย	43	6416	14.53	50.35	27.41	92.29
อบต.บางแม่นาง	บางใหญ่	14.4	39240	21.37	136.41	45.28	203.06
อบต.บางไผ่	เมืองนนทบุรี	5.5	10877	7.38	42.1	16.59	66.06
อบต.คลองข่อย	ปากเกร็ด	17.4	7303	11.44	46.41	23.62	81.47
อบต.บางขุน	บางกรวย	2.84	5107	6.1	30.35	8.77	45.22
อบต.มหาสวัสดิ์	บางกรวย	2.73	4108	8.27	27.03	10.04	45.33
อบต.บางใหญ่	บางใหญ่	15.4	10105	2.41	41.06	3.42	46.89
อบต.บางคูวัด	บางบัวทอง	19.99	37926	9.66	113.75	46.26	169.67
อบต.คลองพระอุดม	ปากเกร็ด	4.08	5473	4.98	27.67	13.43	46.08
อบต.บางตะไนย์	ปากเกร็ด	4.12	4861	4.52	21.12	14.49	40.13

ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ค่าสถิติปีงบประมาณ 2559

ข้อสันนิษฐานการวิจัย

H1: อบต. บางบัวทองเป็นพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท จำแนกเป็น 14 หมู่บ้าน ซึ่งมีสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน ประชากรได้จากกิจการร้านค้า สถานประกอบการ โรงงาน บ้านจัดสรร เรือกสวนไร่นา ฯลฯ ด้วยเหตุนี้ อัตราการจัดเก็บภาษี (tax compliance rate) น่าจะแตกต่างกันตามหมู่บ้าน ทั้งนี้เป็นเพียงข้อสันนิษฐานซึ่งควรยืนยันด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์

H2: ในมุมมองการบริหารจัดการ เป็นธรรมดาที่ฝ่ายบริหารหรือสภาท้องถิ่นต้องการกำหนด “เป้าหมายปฏิบัติการ” (operational target) เพื่อให้ข้าราชการและพนักงานปฏิบัติตาม หมายถึง ตั้งค่าค่าอ้างอิง อัตราการร่วมมือเสียภาษีที่สูงกว่าปัจจุบัน โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ตัวอย่างเช่น พื้นที่รอบในกำหนดเป้าหมายร้อยละ 30 (หมายถึงโรงเรือน 100 แห่งเสียภาษีให้ อบต. 30 แห่ง) และพื้นที่รอบนอกค่าเป้าหมายร้อยละ 10-20 เป็นต้น

ผลการศึกษา

หัวข้อการวิจัยจำแนกเป็น 3 ประเภทภาษี เริ่มจากภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีป้าย แผนที่ภาษีระบุประเภทของโรงเรือน (อาคารแถว อาคารเดี่ยว คอนโดมิเนียม บ้านไม้ ฯลฯ) นับเป็นข้อมูลสนเทศที่มีประโยชน์

ตารางที่ 1 ประเภทโรงเรือนใน อบต. บางบัวทอง ปี 2560

ประเภทของโรงเรือน	ความถี่	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
ผลรวม	24,243	100	
อาคารตึกแถว 2 ชั้น	10,558	43.55	43.6
อาคารปูน 2 ชั้น	4,804	19.82	63.4
ห้องพักอาศัย	2,148	8.86	72.2
อาคารปูน 1 ชั้น	1,331	5.49	77.7
คอนโดมิเนียม	1,264	5.21	82.9
อาคารปูนแถว 3 ชั้น	826	3.41	86.3
ปูนไม้ 2 ชั้น	606	2.50	88.8
อาคารโครงเหล็ก	524	2.16	91.0
ปูนแถว 3.5 ชั้น	471	1.94	92.9

ประเภทของโรงเรียน	ความถี่	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
ปูนแถว1ชั้น	341	1.41	94.4
ปูนแถว 2.5ชั้น	276	1.14	95.5
ไม้1ชั้น	186	0.77	96.3
ไม้ยกพื้น	174	0.72	97.0
ปูนแถว4ชั้น	133	0.55	97.5
ลานปูน	72	0.30	97.8
ปูน 3 ชั้น	60	0.25	98.1
ไม้ 2 ชั้น	47	0.19	98.3

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ข้อสังเกต: ส่วนใหญ่เป็นอาคารสองชั้นก่อสร้างด้วยปูนเป็นอาคารเดี่ยวหรือเป็นแถว รวมจำนวน 15,362 หน่วย บ้านไม้ยังคงมีอยู่แต่จำนวนน้อยและคอนโดมีเนียมมีจำนวนห้องเพียง 1264 ห้อง

ตารางที่ 2 การกระจายของโรงเรียนและสัดส่วนที่ร่วมมือเสียภาษี จำแนกเป็นรายหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	จำนวน ราย	ค่ารายปีเฉลี่ย บาทต่อราย	สัดส่วนที่ร่วมมือ สัดส่วน
บ้านหนองเชียงโคตร	4518	8,660	0.142
บ้านค่ายสาม	1383	6,014	0.143
บ้านโรงสวด	3125	9,013	0.121
บ้านโสนลอย	1146	13,016	0.229
บ้านปากคลองตาคล้าย	2094	7,681	0.120
บ้านคลองตาคล้าย	400	5,082	0.133
บ้านคลองเจ๊ก	187	4,035	0.171
บ้านคลองเจ๊กเล็ก	2	78,500	1.000
บ้านปลายคลองลำรี	139	13,197	0.165

บ้านคลองเจ็กใหญ่	2125	5,626	0.106
บ้านคลองลำรี	554	6,111	0.112
บ้านคลองสามวัง	5353	8,652	0.151
บ้านคลองลำรีตอนล่าง	3216	3,514	0.086
ค่าเฉลี่ย	24242	7,604	0.133

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

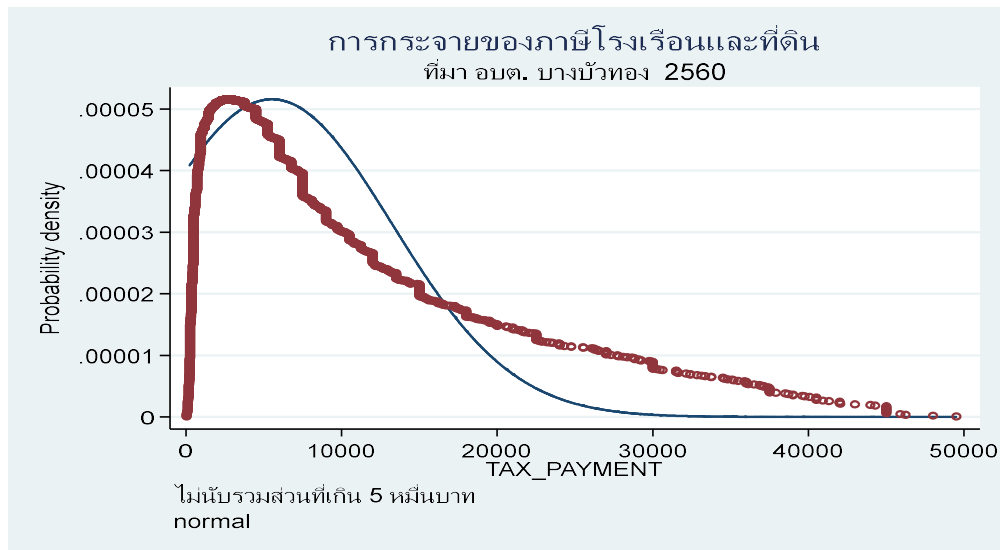
ตารางที่ 3 จำนวนผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ค่าเฉลี่ย และผลรวม จำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	จำนวนราย	ภาษีเฉลี่ย บาทต่อราย	ผลรวมภาษี บาท
บ้านหนองเชียงโคตร	643	7587.722	4,878,905
บ้านค่ายสาม	198	5133.778	1,016,488
บ้านโรงสวด	378	9339.056	3,530,163
บ้านโสนลอย	262	7116.832	1,864,610
บ้านปากคลองตาคล้าย	252	7977.849	2,010,418
บ้านคลองตาคล้าย	53	4794.17	254,091
บ้านคลองเจ็ก	32	2947.313	94,314
บ้านคลองเจ็กเล็ก	2	9812.5	19,625
บ้านปลายคลองลำรี	23	9969.696	229,303
บ้านคลองเจ็กใหญ่	225	6641.707	1,494,384
บ้านคลองลำรี	62	6825.371	423,173
บ้านคลองสามวัง	810	7112.53	5,761,149
บ้านคลองลำรีตอนล่าง	275	5202.175	1,430,598
ค่าเฉลี่ย	3215	7156.212	23,007,221

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ข้อสังเกตรายได้ภาษีรายหมู่บ้าน ภาษีที่จัดเก็บในหมู่บ้าน 13 มีจำนวน 810 ราย ค่าเฉลี่ย 7113 บาทต่อราย รวมเป็นเงินรายได้ 5.7 ล้านบาท ลำดับถัดมาคือหมู่บ้านที่ 1 มีผู้เสียภาษีจำนวน 643 ราย ค่าเฉลี่ย 7588 บาทต่อราย รวมเป็นเงินรายได้ 4.8 ล้านบาท ผลรวมคือภาษีโรงเรือนและที่ดินจากทุกหมู่บ้านมูลค่า 23 ล้านบาท จากจำนวนผู้เสียภาษี 3215 ราย

รูปภาพที่ 1 การกระจายของภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง หมายเหตุ เส้นทึบสีแดงหมายถึงการกระจายตามสภาพเป็นจริง ในขณะที่เส้นดำหมายถึงการกระจายแบบปกติ (normal distribution)

ตารางที่ 4 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน จำแนกตามขนาด

มูลค่าภาษี	จำแนกกลุ่มตามมูลค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
	ราย	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
0	21,027	86.73	86.73
500	536	2.21	88.95
1000	462	1.91	90.85
2500	508	2.1	92.95
5000	545	2.25	95.19
7500	479	1.98	97.17
10000	150	0.62	97.79
25000	342	1.41	99.2
50000	129	0.53	99.73
100000	46	0.19	99.92
250000	19	0.08	100
ผลรวม	24,243	100	

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

สถิติในตารางที่ 5 ช่วยให้เข้าใจว่าในจำนวน 24,242 แปลงที่ดิน อัตราส่วนการเสียภาษีเฉลี่ยร้อยละ 34 มูลค่าภาษีเฉลี่ย 949 บาทต่อราย ค่ารายปีเฉลี่ย 7604 บาท (นำมาเป็นฐานการคำนวณภาระภาษี)

ตารางที่ 5: รายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน

รหัสหมู่บ้าน	ความถี่	อัตรา	ค่ารายปี (ค่าเฉลี่ยบาท)บาท	ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
บ้านหนองเชียงโคตร	4,518	68.92	8,660	1,080
บ้านค่ายสาม	1,383	1.19	6,014	735

บ้านโรงสวด	3,125	132.45	9,013	1,130
บ้านโสนลอย	1,146	1.83	13,016	1,627
บ้านปากคลองตาคล้าย	2,094	0.65	7,681	960
บ้านคลองตาคล้าย	400	0.83	5,082	635
บ้านคลองเจ๊ก	187	0.80	4,035	504
บ้านคลองเจ๊กเล็ก	2	10.00	78,500	9,813
บ้านปลายคลองลำรี	139	1.65	13,197	1,650
บ้านคลองเจ๊กใหญ่	2,125	0.82	5,626	703
บ้านคลองลำรี	554	0.88	6,111	764
บ้านคลองสามวัง	5,353	19.90	8,652	1,076
บ้านคลองลำรีตอนล่าง	3,216	0.45	3,514	445
ค่าเฉลี่ย	24,242	34.71	7,604.32	949.06

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

สถิติในตารางที่ 6 ช่วยให้เข้าใจว่ารายได้รวมจากภาษีโรงเรือนและที่ดินเท่ากับ 23.02 ล้านบาท จากจำนวน 24,243 หน่วย (แปลงที่ดิน/โรงเรือน) ทั้งนี้มีความแตกต่างตามประเภทของโรงเรือน

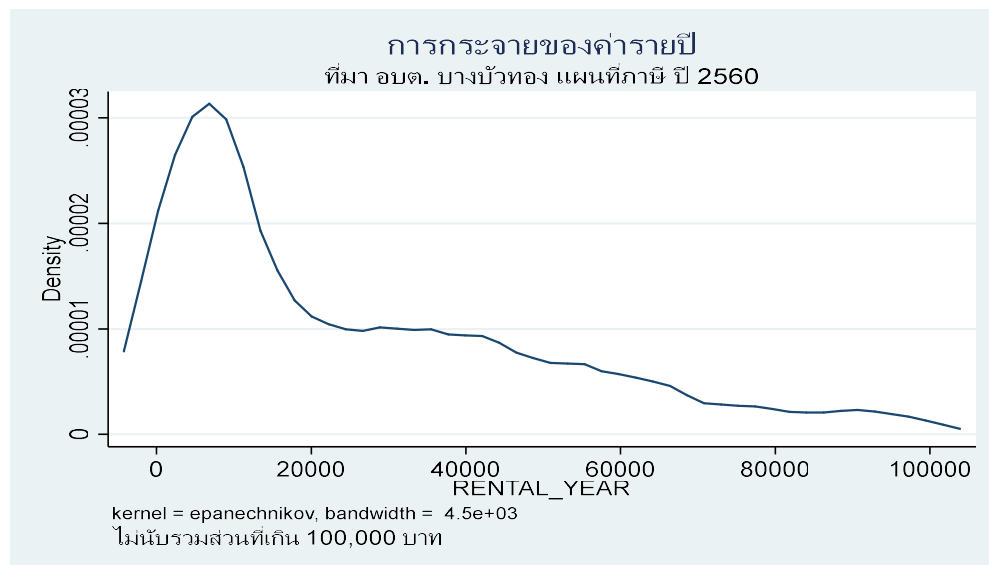
ตารางที่ 6 ภาษีเฉลี่ยจำแนกตามประเภทโรงเรือน

ประเภทโรงเรือน	N	ค่าเฉลี่ย บาท	ยอดเงิน บาท
ผลรวม	24243	950	23,021,432
ปูนแถว 2 ชั้น	10558	298	3,145,153
ปูน 2 ชั้น	4804	451	2,164,534
ห้องพักอาศัย	2148	9	19,113
ปูน 1 ชั้น	1331	2,712	3,609,701
คอนโดมิเนียม	1264	16	19,890
ปูนแถว 3 ชั้น	826	3,295	2,721,815

ประเภทโรงเรือน	N	ค่าเฉลี่ย บาท	ยอดเงิน บาท
ปูนไม้ 2 ชั้น	606	131	79,567
โครงเหล็ก	524	6,488	3,399,531
ปูนแถว 3.5 ชั้น	471	3,254	1,532,803
ปูนแถว 1 ชั้น	341	4,369	1,489,956
ปูนแถว 2.5 ชั้น	276	1,344	370,905
ไม้ 1 ชั้น	186	133	24,798
ไม้ยกพื้น	174	23	3,987
ปูนแถว 4 ชั้น	133	7,195	956,945

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

รูปภาพที่ 2 การกระจายของค่ารายปี (ฐานภาษี) ของโรงเรือนใน อบต. บางบัวทอง หน่วย บาท

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ตารางที่ 7 ผลรวมรายได้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ลำดับที่	หมู่บ้าน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ผลรวม
1	บ้านคลองสามวัง	810	7,113	5,761,149
2	บ้านหนองเชียงโคตร	643	7,588	4,878,905
3	บ้านโรงสวด	378	9,339	3,530,163
4	บ้านปากคลองตาคล้าย	252	7,978	2,010,418
5	บ้านโสนลอย	262	7,117	1,864,610
6	บ้านคลองเจ็กใหญ่	225	6,642	1,494,384
7	บ้านคลองลำรีตอนล่าง	275	5,202	1,430,598
8	บ้านโรงสวด	198	5,134	1,016,488
9	บ้านคลองลำรี	62	6,825	423,173
10	บ้านคลองตาคล้าย	53	4,794	254,091
11	บ้านปลายคลองลำรี	23	9,970	229,303
12	บ้านคลองเจ็ก	32	2,947	94,314
13	บ้านคลองเจ็กเล็ก	2	9,813	19,625
ค่าเฉลี่ย		3215	7,156	23,007,221

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ตารางที่ 8 สัดส่วนโรงเรือนที่เสียภาษี จำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	ผลรวม		ค่าเฉลี่ย	
	จำนวนเงิน	จำนวนราย	ภาษีต่อราย	สัดส่วน
บ้านหนองเชียงโคตร	4,878,905	643	1,079.88	0.14
บ้านค่ายสาม	1,016,488	198	734.99	0.14
บ้านโรงสวด	3,530,163	378	1,129.65	0.12
บ้านโสนลอย	1,864,610	262	1,627.06	0.23
บ้านปากคลองตาคล้าย	2,010,418	252	960.09	0.12
บ้านคลองตาคล้าย	254,091	53	635.23	0.13
บ้านคลองเจ๊ก	94,314	32	504.35	0.17
บ้านคลองเจ๊กเล็ก	19,625	2	9,812.50	1.00
บ้านปลายคลองลำรี	229,303	23	1,649.66	0.17
บ้านคลองเจ๊กใหญ่	1,494,384	225	703.24	0.11
บ้านคลองลำรี	423,173	62	763.85	0.11
บ้านคลองสามวัง	5,761,149	810	1,076.25	0.15
บ้านคลองลำรืตอนล่าง	1,430,598	275	444.84	0.09
ผลรวม	23,007,221	3,215	949.06	0.13

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

สถิติสำคัญและข้อสังเกต:

- โรงเรือนและที่ดินใน อบต. มีจำนวนทั้งสิ้น 20,433 ราย
- รายได้ที่จัดเก็บจากภาษีโรงเรือนและที่ดิน 23 ล้านบาทเศษ จากจำนวนผู้เสีย 3,215 รายคำนวณเป็น อัตรา compliance rate = 13% (ตารางที่ 2)
- ในจำนวน 2039 รายที่เสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน มูลค่าภาษีเฉลี่ย 11,291 บาทต่อราย

- การกระจายของภาระภาษีโรงเรือนและที่ดินแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 9 ลักษณะการกระจายทางสถิติของภาษีโรงเรือนและที่ดิน

จำแนกขนาดภาษี	การจำแนกขนาดภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
	ความถี่ (ราย)	ร้อยละ (ร้อยละ)	ค่าสะสม (ร้อยละสะสม)
0	18,394	90.0	90.0
250	79	0.4	90.4
500	375	1.8	92.2
750	155	0.8	93.0
1000	144	0.7	93.7
1500	133	0.7	94.4
2000	63	0.3	94.7
3000	100	0.5	95.2
5000	215	1.1	96.2
7500	263	1.3	97.5
10000	78	0.4	97.9
50000	343	1.7	99.6
100000	48	0.2	99.8
500000	42	0.2	100.0
1500000	1	0.0	100.0
รวม	20,433	100.0	

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ตารางที่ 10 อัตราการเสียภาษีจำแนกตามหมู่บ้าน

อัตราการชำระภาษีรายหมู่บ้าน		การเรียงอัตราการชำระภาษีรายหมู่บ้าน	
หมู่บ้าน	ค่าเฉลี่ย	หมู่บ้าน	ค่าเฉลี่ย
บ้านหนองเชียงโคตร	10.9%		
บ้านค่ายสาม	9.8%		
บ้านโรงสวด	7.9%	บ้านโนนลอย	17.1%
บ้านโนนลอย	17.1%	บ้านคลองสามวัง	11.1%
บ้านปากคลองตาคล้าย	10.9%	บ้านหนองเชียงโคตร	10.9%
บ้านคลองตาคล้าย	10.9%	บ้านคลองตาคล้าย	10.9%
บ้านคลองเจ๊ก	9.2%	บ้านคลองตาคล้าย	10.9%
บ้านคลองเจ๊กเล็ก	100.0%	บ้านคลองลำรี	10.3%
บ้านปลายคลองลำรี	10.3%	บ้านปลายคลองลำรี	10.3%
บ้านคลองเจ๊กใหญ่	7.4%	บ้านค่ายสาม	9.8%
บ้านคลองลำรี	10.3%	บ้านคลองเจ๊ก	9.2%
บ้านคลองสามวัง	11.1%	บ้านโรงสวด	7.9%
บ้านคลองลำรีตอนล่าง	7.7%	บ้านคลองลำรีตอนล่าง	7.7%
		บ้านคลองเจ๊กใหญ่	7.4%
รวม	10.0%	รวม	10.0%

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ตารางที่ 11 ค่ารายปีและการกระจายของค่ารายปี

พิสัยของค่ารายปี	จำนวนราย	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
2500	201	6.25	6.25
5000	423	13.16	19.41
7500	228	7.09	26.5
10000	242	7.53	34.03
20000	412	12.81	46.84
50000	820	25.51	72.35
100000	476	14.81	87.15
500000	374	11.63	98.79
1000000	28	0.87	99.66
2000000	11	0.34	100
รวม	3,215	100	

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ภาษีบำรุงท้องที่

จัดเก็บจากแปลงที่ดิน (ที่นาที่ไร่ ซึ่งไม่มีโรงเรือนในแปลงที่ดิน) ตามทะเบียนข้อมูลภาษีประกอบด้วย 20,809 ราย ในจำนวนนี้มี 16380 แปลงที่ได้รับการยกเว้น แปลงที่ดินที่ชำระภาษีบำรุงท้องที่ถึงจำนวน 4429 ราย ค่าเฉลี่ยภาษีต่อรายเท่ากับ 206 บาท

ตารางที่ 12 จำนวนผู้เสียภาษีบำรุงท้องถิ่นแยกตามหมู่บ้าน

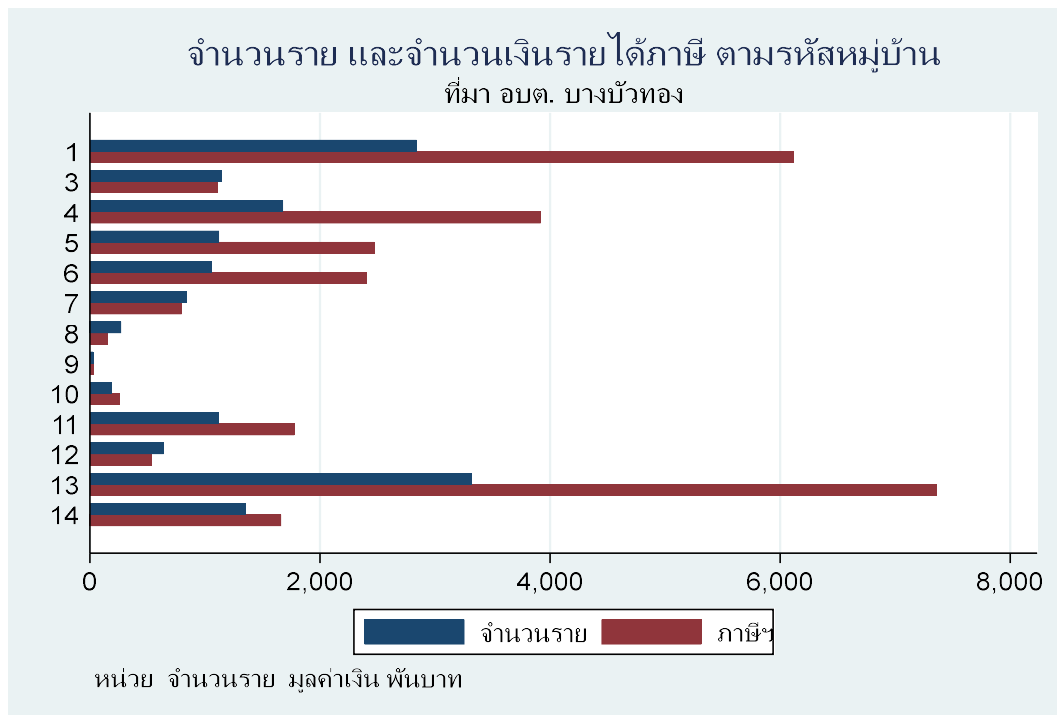
หมู่บ้าน	จำนวน (ราย)	ค่าเฉลี่ย (บาทต่อราย)	ผลรวมภาษี (บาท)
บ้านหนองเชียงโคตร	561	1,207	4,878,905
บ้านปลายคลองลำรี	110	847	1,016,488
บ้านคลองเจ๊กใหญ่	203	1,359	3,530,163
บ้านคลองลำรี	337	2,076	1,864,610
บ้านคลองสามวัง	480	1,124	2,010,418
บ้านคลองลำรีตอนล่าง	528	712	254,091
บ้านค่ายสาม	605	616	94,314
บ้านโรงสวด	2	9,813	19,625
บ้านโสนลอย	107	2,143	229,303
บ้านปากคลองตาคาลัย	1,899	787	1,494,384
บ้านคลองตาคาลัย	445	951	423,173
บ้านคลองเจ๊ก	4,021	1,433	5,761,149
บ้านคลองเจ๊กเล็ก	2,923	489	1,430,598
รวม	20,433	1,127	23,021,432

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ภาษีป้าย

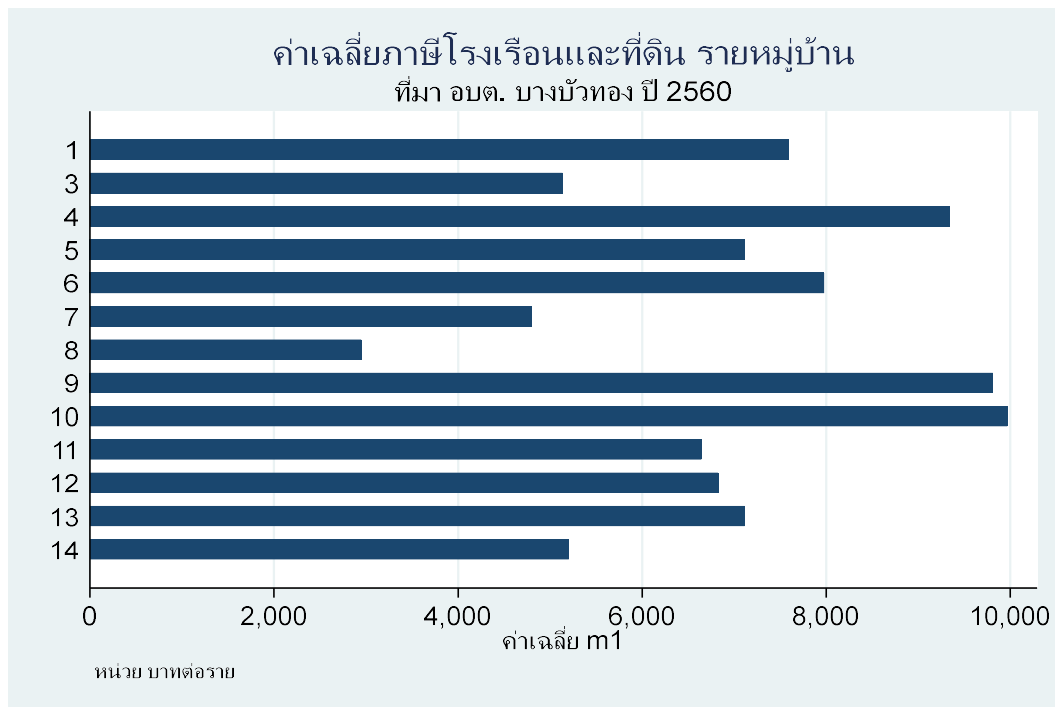
ฐานข้อมูลจากแผนที่ภาษีระบุว่า อบต. บางบัวทองมีจำนวนป้ายที่ขึ้นทะเบียนจำนวน 1536 ราย ภาษีป้ายรายใหญ่สุดจ่ายภาษีให้ อบต. เป็นเงิน 488,640 บาท รายเล็กสุดเสียภาษี 150 บาท ค่าเฉลี่ยของภาษีป้ายเท่ากับ 3037 บาท ค่ามัธยฐานของมูลค่าภาษีป้ายเท่ากับ 400 บาท

รูปภาพที่ 3 จำนวนรายและจำนวนเงินรายได้ภาษีจำแนกตามรหัสหมู่บ้านตามปรากฏในภาคผนวก

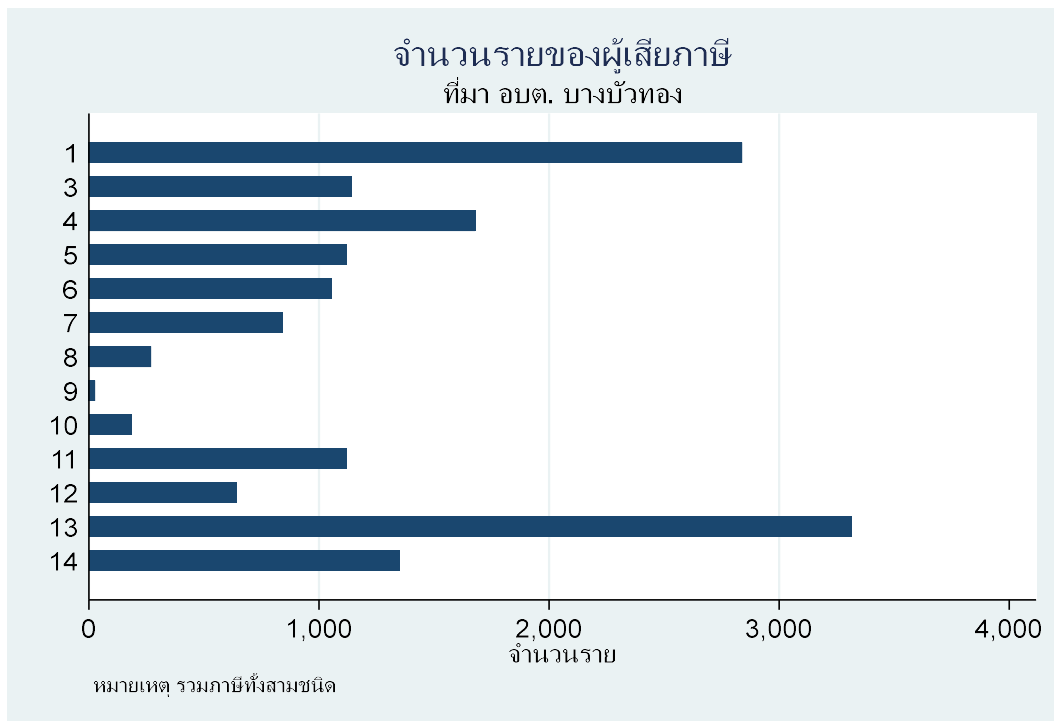
ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

รูปภาพที่ 5 ค่าเฉลี่ยภาษีโรงเรือนและที่ดินจำแนกตามรหัสหมู่บ้านตามปรากฏในภาคผนวก

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

รูปภาพที่ 6 จำนวนรายของผู้เสียภาษีจำแนกตามรหัสหมู่บ้านตามปรากฏในภาคผนวก

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

อภิปรายผล

แผนที่ภาษีเป็นข้อมูลขนาดใหญ่ที่บันทึกข้อมูลสถานที่ดินและโรงเรือนรายแปลง นอกจากระบุมูลค่าทรัพย์สินและการประเมินภาษีที่ต้องชำระ ยังแสดงการใช้ที่ดิน (land use) ของแต่ละแปลง กรณีศึกษา อบต. บางบัวทอง ช่วยให้ทราบว่าจำนวนผู้เสียภาษีรวมกัน 15,580 ราย (จำแนกเป็น 3,215 รายสำหรับภาษีโรงเรือนและที่ดิน 8,208 รายสำหรับภาษีบำรุงท้องถิ่น และ 4,157 สำหรับภาษีป้ายตามลำดับ ในอนาคต--การที่มีหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นใหม่หรืออาคารสูงในลักษณะคอนโดมิเนียม จำนวนป้ายร้านค้า คาดหมายว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินเกษตรกรรม น่าจะลดลง (การนำแผนที่ภาษีมาใช้จะทำให้เข้าใจข้อมูลที่แท้จริง อีกนัยหนึ่งรู้ค่าพารามิเตอร์ที่แม่นยำ เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์) โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความจำเป็นอย่างมากในพื้นที่ที่มีพลวัตสูงเช่น อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

เท่าที่ผู้เขียนสังเกต หน่วยงานท้องถิ่นในขณะนี้ใช้แผนที่ภาษีเพื่อติดตามสถานการณ์จัดเก็บรายได้ โดยถือเป็นข้อมูลสำหรับภายในหน่วยงานเท่านั้น ผู้วิจัยใคร่เสนอความคิดเห็นว่าหากขยายขอบเขตการใช้งานของ แผนที่ภาษีนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบข้ามหน่วยงาน และเปรียบเทียบระหว่าง “ปัจจุบัน” กับ “อนาคต” ข้อมูล ในอดีตปี 2560 ซึ่งใช้ในตัวอย่างนี้สามารถเป็นค่าอ้างอิงเปรียบเทียบก่อน/หลังการเปลี่ยนแปลง หน่วยงานที่มี หน้าที่กำกับหรือส่งเสริม อปท. เช่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และ สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ ฯ (สกก) อาจจะทำบทบาทเป็นตัวกลาง เป็นศูนย์ข้อมูลบิกดาต้า โดยไม่เปิดเผยข้อมูลรายบุคคลเพียงระบุเป็นเลข รหัส จะเป็นผลดีต่อการบริหารจัดการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่นโดยรวมและนำมาขยายพรมแดนความรู้การใช้ประโยชน์ ที่ดินในเมืองต่างๆของประเทศไทย

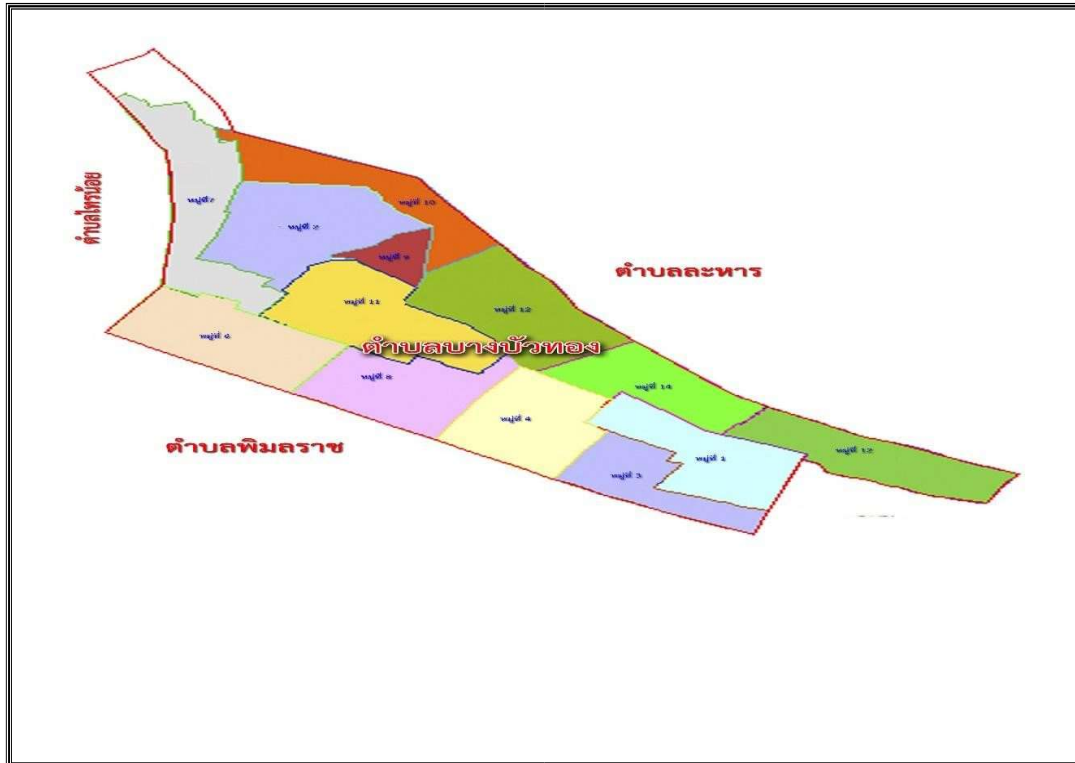
สรุป

บทความนี้เสนอการวิเคราะห์ความสามารถการจัดเก็บภาษีของ อบต. บางบัวทอง ประกอบด้วย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องถิ่น และภาษีป้าย โดยใช้ข้อมูลสนเทศจากแผนที่ภาษี (ข้อมูลปี 2560) ผลสรุปในประการสำคัญคือ ประการแรก อบต. จัดเก็บภาษี 3 ประเภทรวม 25.7 ล้านบาท จากจำนวนผู้เสียภาษีทั้งสิ้น 15,530 รายภาษีที่เป็นรายได้หลักคือภาษีโรงเรือนและที่ดิน 23 ล้านบาท รองมาคือภาษีป้าย 4.7 ล้านบาท และภาษีบำรุงท้องถิ่น 1 ล้านบาทโดยประมาณ ประการที่สอง การเปรียบเทียบตามหมู่บ้าน (รวม 14 หมู่บ้าน) หมู่บ้านที่ให้รายได้สูงสุด 3 ลำดับแรกคือหมู่ที่ 13, 1, และ 4 ตามลำดับ สำหรับภาษีโรงเรือนและที่ดินซึ่งให้รายได้สูงสุด จัดเก็บจาก 3215 ราย ค่าเฉลี่ย 7156 บาทต่อราย ประการที่สาม ดัชนีที่สะท้อนการร่วมมือเสียภาษี (tax compliance) ค่าเฉลี่ยร้อยละ 3 โดยมีข้อสังเกตในหมู่บ้านที่มี tax compliance สูงคือ หมู่ที่ 5 (23%) หมู่ที่ 8 (18%) หมู่ที่ 10 (17%) ประการที่สี่ ผู้บริหารอาจจะกำหนดเกณฑ์เป้าหมาย (การจัดเก็บในปีต่อไป) เพื่อใช้ในองค์กรคือให้หน่วยงานด้านการคลังอ้างอิงเพื่อผลการจัดเก็บที่ดีกว่าเดิม เช่น tax compliance ร้อยละ 30 สำหรับหมู่ที่ 5 ร้อยละ 20 สำหรับหมู่ที่ 10, 8 เป็นต้น ในขณะที่หมู่บ้านอื่นอาจจะกำหนดเป้าหมายท้าทายเท่ากับ ร้อยละ 15 เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2559.ข้อมูลรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2561, www.dla.go.th
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2560.ข้อมูลรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2561, www.dla.go.th
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์(2553). การคลังท้องถิ่น: รวมบทความวิจัยเพื่อเพิ่มพลังในท้องถิ่น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พี.อี.อี.พี.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และพิชิต รัชตพิบูลภพ. 2557. ความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัด. วารสารพระปกเกล้าสถาบันพระปกเกล้า. Vol 12(2) พฤษภาคม-สิงหาคม.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, พิชิต รัชตพิบูลภพและดารุณี พุ่มแก้ว. 2557. ความเหลื่อมล้ำการคลังท้องถิ่น กรณีศึกษาอปท. ในจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารรัฐศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. Vol. 35(2) พฤษภาคม-สิงหาคม 2557:155-183.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. 2558. 15 ปี การกระจายอำนาจของไทย สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณวดี แก้วศรี. หัวหน้าฝ่ายการเงิน องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง. สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2561.
- Bardhan P, Mookherjee D. (2009). Decentralization, Corruption and Government Accountability: An Overview. In Handbook of Economic Corruption, In: Susan RA (ed.). Edward Elgar.
- Wallace oates (1972). Fiscal Federalism. Harcourt Brace Jovanovich: New York.

ภาคผนวก ก แผนที่ตำบลบางบัวทอง จำนวน 29.7 ตารางกิโลเมตร

ที่มา องค์การบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง

ภาคผนวก ข รหัสหมู่บ้าน

1 บ้านหนองเชียงโคตร	3 บ้านค่ายสาม
4 บ้านโรงสวด	5 บ้านโสนลอย
6 บ้านปากคลองตาคล้าย	7 บ้านคลองตาคล้าย
8 บ้านคลองเจ๊ก	9 บ้านคลองเจ๊กเล็ก
10 บ้านปลายคลองลำรี	11 บ้านคลองเจ๊กใหญ่
12 บ้านคลองลำรี	13 บ้านคลองสามวัง
14 บ้านคลองลำรีตอนล่าง	